

VISOKI PREDSTAVNIK
UNIJE ZA VANJSKE
POSLOVE I
SIGURNOSNU POLITIKU

Bruxelles, 4.5.2017.
JOIN(2017) 17 final

ZAJEDNIČKA KOMUNIKACIJA EUROPSKOM PARLAMENTU I VIJEĆU

Novi poticaj partnerstvu Afrike i EU-a

{SWD(2017) 150 final}
{SWD(2017) 151 final}

Sadržaj

1. UVOD	3
2. PROMJENJIVO OKRUŽENJE U AFRICI	3
3. STRATEŠKI CILJEVI EU-A	5
4. SNAŽNIJI POLITIČKI ODNOS	5
5. PRETVARANJE STRATEŠKIH CILJEVA U DJELOVANJA	6
5.1. Izgradnja otpornijih država i društava	6
A. Sprječavati sukobe, pristupiti krizama i izgradnji mira	7
B. Jačati sustave upravljanja	8
C. Upravljanje migracijama i mobilnošću	12
5.2. Stvaranje većeg broja i boljih radnih mjesta, posebno za mlade.....	14
A. Privući odgovorna i održiva ulaganja.....	15
B. Dati energiju Africi.....	17
C. Transformirati afričku poljoprivredu i poljoprivredna poduzeća te njezino plavo gospodarstvo, uključujući ribarstvo	19
D. Unaprijediti znanja i vještine.....	21

1. UVOD

Godina 2017. prijelomna je godina za partnerstvo Europe i Afrike. U dinamičnom globalnom okruženju Afrika prolazi kroz duboke gospodarske, političke i društvene promjene, a njezina važnost za unutarnje i vanjske dimenzije europske sigurnosti i napretka postaje sve očitija. Europa i Afrika mogu mnogo dobiti od jačih političkih i gospodarskih veza, ali i mnogo izgubiti ako propuste djelovati.

Peti sastanak na vrhu između EU-a i Afrike, koji će se održati u studenome 2017., ključna je prilika za afričke i europske čelnike da odgovore na taj kontekst u razvoju te preoblikuju i prodube partnerstvo Afrike i EU-a.

Ovom se Komunikacijom se predlaže oživljavanje okvira za zajedničko djelovanje koje bi EU i države članice mogli predložiti na sastanku na vrhu i koje bi se moglo odraziti u Planu za 2018.–2020. Predviđa se snažnije, dublje strateško partnerstvo usmjerenije na djelovanje za veći napredak i stabilnost na ta dva kontinenta. U njoj se utvrđuju prioriteti politike i početni skup konkretnih inicijativa za 2018.–2020. i kasnije, koji će se koordinirati i jačati s državama članicama EU-a te dodatno razvijati zajedno s afričkim partnerima, kao odgovor na afrički Program do 2063.¹ te kao nastavak Globalne strategije za vanjsku i sigurnosnu politiku EU-a². Posebna se pozornost pridaje ambicijama i potrebama mladih, čije se uključivanje u cjelokupni proces snažno podupire.

Komunikacijom se pridonosi tekućoj raspravi, pokrenutoj Zajedničkom komunikacijom Obnovljeno partnerstvo s afričkim, karipskim i pacifičkim zemljama³, na kojoj će se temeljiti pregovori koji će započeti 2018., u cilju obnavljanja dugogodišnjeg partnerstva EU-a s afričkim, karipskim i pacifičkim zemljama, posebno afričkim stupom.

Povodi se međunarodnim okvirima, poput UN-ova Programa održivog razvoja do 2030.⁴, Akcijskog plana iz Adis Abebe (AAAA) o financiranju razvoja⁵ i Pariškog sporazuma o klimatskim promjenama⁶, a usklađena je i s drugim relevantnim politikama EU-a⁷.

2. PROMJENJIVO OKRUŽENJE U AFRICI

Afrika je, čitavom svojom raznolikošću, na međunarodnoj sceni prisutna s više pouzdanja, dinamike i optimizma nego ikada dosad.

¹ AU, [Program do 2063.](#), 2015.

² [Globalna strategija za vanjsku i sigurnosnu politiku EU-a](#), 2016. – dalje u tekstu Globalna strategija EU-a.

³ [Zajednička komunikacija, Obnovljeno partnerstvo s afričkim, karipskim i pacifičkim zemljama, JOIN\(2016\) 52 final.](#)

⁴ UN, [Program održivog razvoja do 2030.](#), 2015.

⁵ UN, [Akcijski plan iz Adis Abebe](#), 2015.

⁶ UN, [Pariški sporazum](#), 2015.

⁷ One prije svega uključuju predloženi novi Europski konsenzus o razvoju, Europsku politiku susjedstva, Europski migracijski program, Akcijski plan iz Vallette, Akcijski plan EU-a za ljudska prava i demokraciju, postojeće pravno obvezujuće sporazume o pridruživanju s različitim sjevernoafričkim zemljama (osim Libije) i zemljama AKP-a.

Tijekom protekla dva desetljeća Afrika je pokazala impresivan gospodarski napredak. U brojnim zemljama odvijaju se pozitivne preobrazbe. Sve više afričkih vlada i regionalnih organizacija preuzima vodeću ulogu u rješavanju sigurnosnih i političkih izazova te izazova smanjenja siromaštva unutar svojih granica i izvan njih, a imaju i aktivniju ulogu u promicanju dobrog upravljanja i vladavine prava. U brojnim zemljama time se državi i društvu omogućilo da postanu otporniji, povećavajući političko sudjelovanje građana i napredak prema strukturnoj preobrazbi.

Ta ohrabrujuća kretanja ipak su i dalje često nestabilna i još nedovoljno uključiva ili održiva da bi ponudila bolje izgleda za veći dio stanovništva, a posebno za sve veći broj mladih Afrikanaca. Politički prostor koji se otvara u nekim zemljama suprotstavljen je nazadnim kretanjima u drugim zemljama. Nekoliko zemalja nije bilo sposobno provesti reforme i oporaviti se od sukoba u potrebnoj mjeri ili potrebnom brzinom pa su stoga nestabilne. Mnoge su zemlje i dalje suočene s ozbiljnim ograničenjima za održiv gospodarski razvoj i snažno ovise o iskorištavanju prirodnih resursa. Cjelokupni gospodarski rast na afričkom kontinentu zapravo trenutačno usporava. Osim lokalnih čimbenika, transnacionalni izazovi sigurnosti, posebno organizirani kriminal, uključujući krijumčarenje ljudi i terorizam, predstavljaju prijetnju regionalnoj stabilnosti i održivom razvoju. Uništavanje okoliša na kopnu i na moru, posljedice klimatskih promjena i epidemije zaraznih bolesti poput ebole, također prijete napretku. U Južnom Sudanu, Nigeriji i Somaliji zavladao je glad, što je istaknulo učinak i međusobne povezanosti nesigurnosti, klimatskih promjena te nedostatka hrane i vode. Ti su izazovi doveli do dosad nezabilježene razina prisilnog raseljavanja u Africi. Potaknuli su i sve veće nezakonite migracije, prije svega unutar Afrike, ali i prema Europi, što pak povećava pritisak na političko vodstvo i sustave upravljanja u svim pogođenim zemljama.

Demografska dinamika bit će jedna od najznačajnijih strukturnih promjena u svijetu u 21. stoljeću. Do 2050. stanovništvo Afrike sastojat će se od 2,4 milijarde uglavnom mladih ljudi⁸. Način na koji će se tim promjenama upravljati na političkoj razini i na koji će se one uključiti u gospodarstvo odredit će budućnost kontinenta i šire.

S jedne strane, prema demografskim projekcijama u Africi gotovo da nema sumnje o postojanju ključne potrebe za stvaranjem milijuna novih radnih mjesta. Prema projekcijama⁹ supsaharska Afrika treba stvarati 18 milijuna novih radnih mjesta svake godine do 2035. kako bi na tržište rada uključila one koji na njega prvi put ulaze, u usporedbi s tri milijuna formalnih radnih mjesta koja se danas otvaraju. Osim toga, s obzirom na malu veličinu formalnog sektora i nepostojanje sustava socijalne zaštite u većini zemalja, većina mladih ljudi nastavit će pribjegavati neformalnom gospodarstvu, uključujući samoopsebnju poljoprivredu, kao načinu preživljavanja.

S druge strane, takav rast stanovništva potencijalno pruža znatne gospodarske mogućnosti. Predviđa se da bi ukupna privatna potrošnja potaknuta rastućim srednjim slojem¹⁰ trebala doseći 2 bilijuna EUR godišnje do 2025.¹¹, a od poduzeća u Africi

⁸ UN, [Projekcije svjetskog stanovništva](#), 2015. S druge strane, do 2050. predviđaju se smanjenje broja stanovnika EU-a na 500 milijuna te sve veći udio starih ljudi.

⁹ MMF, [Regionalni gospodarski izgledi](#), 2015.

¹⁰ AfDB, [Tracking Africa's Progress in Figures](#), 2014.

očekuje se da ponude još veće tržište, uz razine potrošnje za koje se predviđa da će doseći 3,3 bilijuna EUR godišnje do 2025.

3. STRATEŠKI CILJEVI EU-A

Jasno je da je u ovom promjenjivom i globalnom kontekstu u strateškom interesu EU-a da produbi i prilagodi svoje dugogodišnje partnerstvo s Afrikom.

Tijekom proteklih 10 godina EU i Afrika već su izgradili snažnije i više političko partnerstvo na temelju zajedničkih vrijednosti i interesa, ugrađeno u Zajedničku strategiju Afrike i EU-a¹². EU je danas skupno glavni strani ulagač¹³ u Africi, njezin glavni trgovinski partner¹⁴, ključni pružatelj sigurnosti¹⁵, glavni izvor doznaka¹⁶ i prvi partner u razvoju i humanitarnoj pomoći¹⁷. Sve tješnje povezana mreža kontakata i razmjena među ljudima jača veze između naroda s oba kontinenta.

Na temelju Zajedničke strategije Afrike i EU-a EU bi trebao ostvariti tri međusobno povezana strateška cilja:

- snažnije uzajamno djelovanje i povećanu suradnju na međunarodnom polju na temelju zajedničkih vrijednosti i podijeljenih interesa, među ostalim u bilateralnim odnosima,
- sigurnost na kopnu i na moru te borbu protiv transnacionalnih prijetnji kao ulaganje u sigurnost na oba kontinenta,
- održiv i uključiv gospodarski razvoj Afrike radi stvaranja radnih mjesta potrebnih kontinentu i iskorištavanja prilika koje nudi Europi.

4. SNAŽNIJI POLITIČKI ODNOS

Ostvarenje ambicioznog zajedničkog programa prije svega zahtijeva ulaganje na političkoj razini radi podizanja postojećeg političkog odnosa s Afrikom na višu stratešku razinu. To se može postići:

¹¹ McKinsey Global Institute, [Lions on the move II](#), 2016.

¹² [Zajednička strategija Afrike i EU-a](#), 2007.

¹³ U Afriku je ušlo 32 milijarde EUR izravnih stranih ulaganja 2015. (33% ukupnog dotoka izravnih stranih ulaganja u Afriku). U 2016. 33,5% afričkog uvoza i 41% afričkog izvoza odnosilo se na EU. Europska investicijska banka (EIB) također osigurava više od 2 milijarde EUR godišnjeg financiranja u Africi.

¹⁴ EU nudi slobodan pristup tržištu EU-a za sve proizvode putem sporazuma o gospodarskom partnerstvu (SGP) i inicijative „Sve osim oružja” za najnerazvijenije zemlje i brojne proizvode u skladu sa sporazumima o slobodnoj trgovini s Alžirom, Egiptom, Marokom i Tunisom, te Općim sustavom povlastica Unije.

¹⁵ EU je samo putem Instrumenta mirovne pomoći za Afriku usmjerio financiranje u iznosu većem od 2 milijarde EUR od 2004. Trenutačno, sedam civilnih i vojnih misija zajedničke sigurnosne i obrambene politike EU-a (ZSOP) razmješteno je u Africi, uključujući operaciju Atalanta.

¹⁶ Doznake iz EU-a u Afriku u iznosu od 21 milijarde EUR 2015. (36% globalnog dotoka u Afriku).

¹⁷ Zajednička razvojna pomoć Africi u iznosu od 21 milijarde EUR (EU i države članice) 2015. (50% ukupne razvojne pomoći Africi).

- **produbljanjem koalicija o pitanjima globalnog upravljanja**, ostvarivanjem većeg dijaloga i učinkovite suradnje u međunarodnim forumima. Afrička unija (AU) i Afrička skupina u UN-u strateški su partneri i ključni saveznici u jačanju uloge UN-a i uređenog svjetskog poretka, koji je bitan za budući mir i napredak. Svi partneri imaju ulogu u povećanju učinkovitosti, odgovornosti i zastupljenosti cijelog sustava UN-a, uključujući i Vijeće sigurnosti. U okviru takve suradnje trebalo bi nastojati reformirati i jačati multilateralne institucije te razvijati sporazume, norme i djelovanja kao odgovor na globalne izazove poput klimatskih promjena, epidemija, pritisaka na prirodne resurse kao i migracije i mobilnost te humanitarnih kriza. Isto tako, ona služi promicanju i potpori vladavini prava i pravde na međunarodnoj razini, uključujući osiguranju pravde i odgovornosti za najteže zločine u skladu s načelima utvrđenim u Rimskom statutu Međunarodnog kaznenog suda,
- **povećanjem suradnje o zajedničkim interesima i na temelju učestale političke interakcije**, iskorištavanjem punog potencijala Zajedničke suradnje Afrike i EU-a te drugih postojećih okvira suradnje i sporazuma na najprimjerenijoj razini (multilateralnoj, kontinentalnoj, regionalnoj, nacionalnoj, lokalnoj), na temelju načela supsidijarnosti. Partneri iz EU-a i Afrike trebali bi posebno ponovno oživjeti politički dijalog na ministarskoj razini, ne samo o pitanjima vanjske politike, već i o inicijativama sektorske politike i partnerstva,
- **ostvarivanjem partnerstva usmjerenog na ljude**, učvršćivanjem kontakata i razmjena na osobnoj razini i među poduzećima i posebno jačanjem suradnje s lokalnim tijelima vlasti, privatnim sektorom i civilnim društvom. To se pokazalo izazovnim i zahtijeva ponovno ulaganje zajedničkih napora. Dijalog sa svim ovim dionicima poticat će se uoči sastanka na vrhu i nakon njega.

5. PRETVARANJE STRATEŠKIH CILJEVA U DJELOVANJA

Okvir vanjske politike EU-a i afrički program reformi do 2063. pružaju prave smjernice za pretvaranje tih ciljeva u program korjenitih promjena strukturiran oko dvije glavne kategorije:

- izgradnje otpornijih država i društava,
- stvaranja većeg broja i boljih radnih mjesta, posebno za mlade.

5.1. Izgradnja otpornijih država i društava

U Programu do 2063. Afrika predviđa mirnu, sigurnu i naprednu Afriku, Afriku dobrog upravljanja, demokracije, poštovanja ljudskih prava, pravde i vladavine prava, te Afriku u kojoj je razvoj usmjeren na ljude, koja oslobađa potencijal svojih mladih – posebno mladih žena – i nikoga ne zapostavlja.

Te težnje u potpunosti ispunjavaju vrijednosti i ciljeve EU-a, posebno s obzirom na to da nestabilnost izvan njegovih granica prijeti svim životno važnim interesima.

A. *Sprječavati sukobe, pristupati krizama i izgradnji mira*

Nikada dosad interesi sigurnosti EU-a nisu bili toliko isprepleteni s Afrikom. Izravna veza između Libije i Sahela, između Roga Afrike i Zaljeva, zahtijeva veći strateški pristup koji bi prelazio uspostavljene oblike. Prijetnje sigurnosnoj zaštiti u pomorstvu u Crvenom moru, Indijskom oceanu i Gvinejskom zaljevu neposredno utječu na europsko gospodarstvo.

Terorizam, nasilni ekstremizam i transnacionalni organizirani kriminal, poput trgovine ljudima, kao i tradicionalnije prijetnje miru i stabilnosti (sukobi između država, lokalni sukobi oko resursa, nasilje povezano s izborima, oružane pljačke, gusarstvo i dr.) simptomi su dublje strukturne nestabilnosti i osjetljivosti.

Afrička vizija

U Programu do 2063. Afrika teži mirnom i sigurnom kontinentu. Donošenjem Afričke strukture za mir i sigurnost (APSA) Afrika želi jačati mehanizme za osiguranje mira i pomirbe na svim razinama, rješavati nastale prijetnje afričkom miru i sigurnosti i uspostaviti strategije da bi kontinent financirao svoje sigurnosne potrebe. Izvješće Paula Kagamea o nužnosti jačanja Afričke unije („*The imperative to strengthen our Union*”) i izvješće Donala Kaberuke o osiguranju predvidivog i održivog financiranja za mir u Africi („*Securing predictable and sustainable financing for peace in Africa*”¹⁸) važni su prijelazni koraci ka daljnjem jačanju tog procesa.

Djelovanje EU-a

Afrika je i dalje jedno od središta prema kojem je usmjereno djelovanje EU-a u području sigurnosti. Od 33 završene ili postojeće civilne i vojne operacije pod vodstvom EU-a, 19 ih je bilo razmješteno u Africi, a danas je ondje pet od šest trenutnih vojnih operacija pod vodstvom EU-a. EU je samo putem Instrumenta mirovne pomoći za Afriku (APF) od 2004. usmjerio znatna financijska sredstva u iznosu većem od 2 milijarde EUR. To je dodatak uz važne programe pomoći u vezi sa sigurnosti/borbom protiv terorizma/radikalizacije na nacionalnoj razini i druge aktivnosti koje provode EU i pojedinačne države članice. U skladu sa svojom Globalnom strategijom EU želi potvrditi svoj položaj kao pružatelj sigurnosti i glavni partner Africi u operacionalizaciji APSA-e i podupiranju regionalnih strategija, čime pridonosi trajnim afričkim naporima na pronalaženju „afričkog rješenja za afričke probleme”.

EU predlaže daljnje produbljivanje partnerstva poticanjem nastojanja usmjerenih na:

i. daljnje intenziviranje koordinacije i dijaloga:

- uspostavom platforme suradnje koja okuplja europske i afričke partnere kao i UN i međunarodne dionike radi izgradnje snažnije otpornosti na cijeli niz prijetnji i aktiviranje kriza;

ii. sprječavanje sukoba:

- jačanjem potpore punoj operacionalizaciji APSA-e i izgradnji afričkih kapaciteta,

¹⁸ U njemu se posebno predviđa osiguranje financiranja za AU iz pristojbe od 0,2 % na uvoz u afričke zemlje. Time bi se državama članicama AU-a omogućilo potpuno financiranje rada Komisije AU-a i pokriće 75 % programa.

- jačanjem inicijativa izgradnje kapaciteta za reformu sektora sigurnosti, prije svega putem misija ZSOP-a¹⁹ i dodatne potpore izgradnji kapaciteta kao potpora sigurnosti i razvoju,
- jačanjem civilne vladavine prava i kapaciteta tijela kaznenog progona kao i sposobnosti afričkih zemalja da se učinkovito bore protiv terorizma, gusarstva, nasilne radikalizacije i organiziranog kriminala, uključujući trgovinu ljudima,
- jačanjem učinkovite provedbe relevantnih rezolucija VSUN-a, politika i konvencija, pružanjem relevantne stručne pomoći,
- jačanjem dostupnosti stručne suradnje s pojedinačnim afričkim partnerima, među ostalim putem projekata za izgradnju kapaciteta, radi povećanja sigurnosne zaštite u pomorstvu i zaštite zračnog prometa, npr. putem Instrumenta za doprinos stabilnosti i miru²⁰;

iii. rješavanje kriza i unapređenje upravljanja sukobima:

- nastavkom pomoći Afričkoj uniji, podregionalnim organizacijama i zemljama u operacijama potpore miru pomoću specifičnih instrumenata EU-a poput APF-a i operacijama ZSOP-a, na njihov zahtjev i kada se smatra potrebnim. Aktivnosti bi također mogle uključivati početne korake u izgradnji mira nakon sukoba poput razoružanja, demobilizacije i reintegracije.

Vodeće inicijative

- **Uspostaviti platformu suradnje okupljajući partnere iz UN-a, europske, afričke i druge međunarodne partnere** kako bi se pojačali politički dijalog, strateške rasprave i zajednička djelovanja u području sprječavanja sukoba, izgradnje mira i razvoja.
- **Dati početni doprinos Mirovnom fondu AU-a**, pod uvjetom da je uspostavljena struktura upravljanja i da se nastavi surađivati s AU-om i UN-om na provedbi plana AU-a i Kaberuke o mogućnostima financijske održivosti.
- **Poduprijeti afričke inicijative u području sigurnosne zaštite u pomorstvu**²¹ unapređenjem strategija informiranja u pomorstvu, alata i informacijskih mreža kao i policijskog i pravosudnog sustava.

B. Jačati sustave upravljanja

Upravljanje, razvoj i sigurnost usko su povezani. Otporna društva, s odgovornim, demokratskim, učinkovitim i transparentnim institucijama na svim razinama, koje djeluju unutar stabilnog i predvidivog makroekonomskog okvira i u kojima se poštuju ljudska prava, temelj su održivog razvoja i stabilnosti. Takva društva najbolje su pripremljena za prilagodbu i odgovor na promjene u vanjskom gospodarskom okruženju i na unutarnje

¹⁹ Zajednička sigurnosna i obrambena politika

²⁰ Uredba (EU) br. 230/2014, SL L 77, 15.3.2014.

²¹ Kodeks ponašanja iz Yaoundéa, Kodeks ponašanja iz Džibutija, Povelja iz Loméa.

promjene te na pravilno upravljanje njima, među ostalim učinkovitim pružanjem usluga rastućem stanovništvu.

Napredak u upravljanju neujednačen je. Demokracija se uspostavlja, ali potrebno ju je njegovati jer se integritet izbornog procesa često suočava s izazovima i ustavnim promjenama ili se javljaju pokušaji da se postojećim strukturama omogući ostanak na vlasti. Napredak u promicanju i zaštiti ljudskih prava i dalje je neujednačen i promjenjiv zbog nedovoljnog upravljanja, nestabilnosti i sukoba.

Uključivo sudjelovanje građana u javnom donošenju odluka i posebno uključivanje mladih i žena u formalne političke procese povećat će povjerenje u državne institucije. Te institucije često nemaju ni kapacitet za učinkovito djelovanje, na primjer u područjima poput upravljanja javnim financijama uključujući transparentnost javne nabave i rashoda te borbu protiv korupcije i prijevara. Posebno je mobilizacija domaćeg prihoda, preduvjeta da država bude u mogućnosti ispunjavati svoje obveze, često ispod potrebnih razina i štete joj nezakoniti financijski tokovi²². Najmanje 50 milijardi USD²³ godišnje iznosi se s kontinenta nezakonitim odljevima financijskih sredstava, koji u velikoj mjeri prelaze ukupni iznos godišnje službene razvojne pomoći (ODA).

U svim područjima upravljanja, od sudjelovanja i osnaživanja do transparentnosti, odgovornosti i kvalitete pružanja javnih usluga, digitalne usluge²⁴ i tehnologije mogu imati – i već imaju – važnu poticajnu ulogu. I EU i Afrika mogu imati koristi i učiti iz međusobnih iskustava.

Afrička vizija

U Programu do 2063. Afrika teži „biti kontinent na kojem su demokratske vrijednosti, kultura, prakse, univerzalna načela ljudskih prava, rodna jednakost, pravda i vladavina prava duboko ukorijenjeni” i „imati sposobne institucije i čelništvo koje uvodi korjenite promjene na svim razinama”. U njemu je predviđen razvoj usmjeren na ljude, u kojem građani aktivno sudjeluju u društvenom, gospodarskom i političkom razvoju i u kojem su institucije odgovorne i pružaju učinkovite i djelotvorne usluge s kompetentnim stručnjacima. S Afričkom strukturom za upravljanje kontinent se opremio važnim okvirom za koordinaciju i izgradnju demokracija. Afrički mehanizam zajedničkih pregleda, jedinstveni afrički instrument, glavni je stup te strukture.

Djelovanje EU-a

EU je glavni partner Africi u upravljanju, demokraciji, vladavini prava i ljudskim pravima, uz snažan i dugogodišnji angažman na nacionalnoj, regionalnoj i kontinentalnoj razini kao temeljni element tog odnosa²⁵. S većinom afričkih zemalja vode se strukturirani politički dijalozi u skladu s člancima o političkom dijalogu prema odgovarajućem sporazumu o pridruživanju, npr. člankom 8. Sporazuma iz Cotonoua za afričke države AKP-a. Osim toga, EU pruža znatnu potporu za provedbu afričkih obveza

²² Nezabilježeni tokovi kapitala od korupcije, kriminala, izbjegavanja plaćanja poreza i pranja novca poslovnih transakcija.

²³ [Izvjješće Odbora na visokoj razini o nezakonitim financijskim tokovima iz Afrike](#), 2014.

²⁴ Radni dokument službi Komisije, „Digitalne tehnologije za razvoj”, SWD (2017.)

²⁵ EU je predvidio više od 3,3 milijarde EUR za razdoblje 2014.–2020.

upravljanja putem programa s nacionalnim, regionalnim i kontinentalnim institucijama, dopunjenih djelovanjima kojima je cilj jačanje lokalnih tijela vlasti i sudjelovanje civilnog društva u političkom dijalogu. EU podupire i nastojanja afričkih zemalja da mobiliziraju više domaćih resursa, poboljšaju upravljanje javnim financijama i osiguraju održivost duga, posebno provedbom pristupa „prikupiti više, trošiti pametnije²⁶”, na temelju Akcijskog plana iz Adis Abebe.

Na temelju svojeg iskustva EU predlaže daljnje produbljivanje partnerstva poticanjem nastojanja usmjerenih na:

i. pružanje potpore demokraciji i promicanje ljudskih prava i vladavine prava:

- jačanjem i širenjem političkih dijaloga s partnerskim zemljama u potpunosti primjenjujući odredbe postojećih okvira i sporazuma,
- poticanjem potvrđivanja i provedbe međunarodnih instrumenata i vlastitih instrumenata AU-a za ljudska prava na nacionalnoj razini,
- daljnjim jačanjem povjerenja u demokratske procese većom suradnjom u promatranju izbora, posebno zajedno s AU-om, uključujući provedbu preporuka nakon promatranja izbora,
- jačanjem dijaloga i razmjene informacija, učenjem i preuzimanjem najboljih praksi od misija za promatranje izbora koje su u prošlosti surađivale na terenu, programa demokratske suradnje i potpore Afričkoj strukturi za upravljanje izgradnjom kontakata i organizacijom zajedničkih događanja sa svim dionicima uključujući vladu, političke stranke, parlamentarne skupštine i civilno društvo, radi razmjene iskustava i stručnog znanja te utvrđivanja načina da se ojača demokracija na oba kontinenta;

ii. promicanje odgovornog, transparentnog i aktivnog upravljanja:

- pružanjem potpore kapacitetu institucija da ponude prilike sve većem broju mladih za sudjelovanje u svim razinama društva,
- većim sudjelovanjem građana u procesima odlučivanja, povećanjem transparentnosti i odgovornosti javne uprave, kao i djelotvornosti i kvalitete u pružanju javnih usluga, ponajprije uvođenjem usluga elektroničkog upravljanja, uz istovremeno poštovanje privatnosti i visoku razinu zaštite osobnih podataka,
- jačanjem zajedničkih napora da se olakša, očuva i proširi prostor djelovanja civilnog društva u zastupanju i oblikovanju politika,
- pružanjem potpore snažnijoj ulozi i kapacitetu lokalnih tijela vlasti, posebno u pristupu izazovima povezanim s ubrzanom urbanizacijom, ponajprije pružanjem potpore provedbi Afričke povelje o lokalnom upravljanju i AHCLA-u²⁷ te olakšavanjem povezivanja,
- produbljivanjem osnaživanja žena, mladih i ranjivih osoba ciljanim programima kojima se potiče njihovo sudjelovanje u procesima odlučivanja i osigurava jednak

²⁶ Radni dokument službi Komisije, „[Prikupiti više – trošiti pametnije](#)”, SWD(2015) 198.

²⁷ Visoko vijeće lokalnih tijela vlasti Afričke unije.

pristup za sve kvalitetnom obrazovanju i strukovnom osposobljavanju, odgovarajućoj i održivoj socijalnoj zaštiti, kao i zdravstvenom osiguranju za sve, uključujući cijepjenje, skrb u području reproduktivnog zdravlja i sprječavanje zaraznih bolesti,

- poticanjem suradnje u upravljanju javnim financijama, što uključuje usmjerenost na proaktivne politike/instrumente borbe protiv korupcije i prijevara, te osiguranjem učinkovitih sustava nadzora za javne financije pružanjem potpore izgradnji kapaciteta u područjima poput reformi porezne politike, porezne uprave i upravljanja prihodima od prirodnih resursa, kao i borbu protiv nezakonitih financijskih tokova, slijedom Akcijskog plana iz Adis Abebe;

iii. izgradnju otpornosti na uništavanje okoliša i humanitarne krize:

- povećanim naporom za potporu ulaganju vlada u smanjenje rizika od katastrofa, izgradnju kapaciteta za rano djelovanje, dugotrajne krize raseljavanja i osiguranje osnovnih potreba da bi se lakše izdržalo, prilagodilo i oporavilo od stresova, šokova i trauma, uključujući u urbanim sredinama,
- pomaganjem afričkim partnerima u rješavanju pitanja osjetljivosti na izbijanja bolesti i druge prijetnje zdravlju, poput otpornosti na antimikrobna sredstva, posebno jačanjem zdravstvenih sustava, izgradnjom kapaciteta za pripravnost za izvanredni događaj i odgovor na njega²⁸ i potporom uspostavi sanitarne infrastrukture i pristupa čistoj vodi,
- jačanjem vlastitog kapaciteta Afrike da upravlja ekološkim i društvenim izazovima korištenjem svemirskih tehnologija i informacija, uključujući podatke i usluge koje pruža Europski program za promatranje Zemlje, Copernicus,
- omogućavanjem poboljšanih društvenih i ekoloških uvjeta u vezi s iskorištavanjem prirodnih resursa, među ostalim u procesu iskapanja, obrade i recikliranja minerala.

Vodeće inicijative

- Ojačati dijalog i razmjenu informacija o demokratskoj potpori počevši sa **Zajedničkom konferencijom na visokoj razini AU-a i EU-a o izbornim postupcima, demokraciji i upravljanju u Africi i Europi**, u skladu s afričkim i europskim politikama, a koji uključuju relevantne institucije, uključujući Panafrički i Europski parlament te civilno društvo i akademsku zajednicu.
- **Udvostručiti potporu mobilizaciji domaćih resursa do 2020.** u skladu s Poreznom inicijativom iz Adis Abebe.
- **Zajednički djelovati radi jačanja održivog upravljanja prirodnim resursima**, posebice izradom zajedničke povelje EU-a i Afrike.

²⁸ To uključuje rad u okviru Programa partnerstva europskih zemalja i zemalja u razvoju u području kliničkih studija (EDCTP2) na zaraznim bolestima povezanim sa siromaštvom.

C. Upravljanje migracijama i mobilnošću

Mobilnost i migracije čine važna gospodarska, sigurnosna i socijalna pitanja u Africi i u Europi. Mogu obogatiti i ojačati društva, ali mogu ih i destabilizirati ako se njima pravilno ne upravlja. Zbog rekordno velikih tokova migracija i mobilnosti unutar Afrike – uključujući prisilno raseljavanje – i istovremeno sve veći broj migranata i tražitelja azila koji pristižu u Europu iz Afrike, oba kontinenta prepoznala su da je potrebno učiniti više, posebice kako bi se spriječila opasna putovanja, smanjio broj smrtnih slučajeva na putu te kako bi se poboljšala praktična suradnja. Afrika i Europa imaju zajednički interes i podijeljenu odgovornost, što također poziva i na globalna rješenja, na temelju načela solidarnosti i dijeljenja odgovornosti. Deklaracijom iz New Yorka²⁹ osiguran je vrlo dobar politički okvir za suočavanje s velikim kretanjima izbjeglica i migranata.

Afrička vizija

Programom do 2063. Africa predviđa dinamične i međusobno korisne veze s dijasporom i kontinent besprijekornih granica, zaustavljanje odljeva mozgova kao i svih oblika „nezakonitih migracija i trgovanja mladima” i zahtijeva veću mobilnost, na primjer, među sveučilišnim stručnjacima, istraživačkim osobljem i studentima – npr. naglašavanjem važnosti mobilnosti mladih unutar Afrike. Drugi prioriteti uključuju poboljšanja u mehanizmima doznaka i odgovornim politikama migracije radne snage. Nadalje, Afrika želi biti kontinent na kojem nema trgovine ljudima i na kojem se stalo na kraj organiziranom kriminalu i drugim oblicima kriminalnih mreža.

Djelovanje EU-a

EU pristupa migracijama u duhu partnerstva i međusobnog povjerenja u stalnom dijalogu i suradnji s afričkim partnerima. Važni okviri za dijalog već su uspostavljeni, poput Dijaloga Afrike i EU-a o migracijama i mobilnosti (MMD). Dodatnim inicijativama okupljaju se europske vlade i institucije i njihove protustranke iz središnje, zapadne i sjeverne Afrike („Rabatski proces”) te iz sjeverne i istočne Afrike („Khartoumski proces”). Čelnici iz 31 europske i 35 afričkih zemalja, kao članovi ta dva procesa dijaloga, preuzeli su obvezu provedbe ambicioznog akcijskog plana u Valletti u studenome 2015.

Najambiciozniji je i najinovativniji pristup EU-a učinkovitim upravljanju migracijom Okvir za partnerstvo³⁰, kao krovni dokument za praktičnu suradnju EU-a i trećih zemalja podrijetla i tranzita u uklanjanju temeljnih uzroka migracija i upravljanju migracijama, uz potpuno poštovanje humanitarnih obveza i obveza u području ljudskih prava. U duhu Okvira za partnerstvo EU i države članice nedavno su povećali nastojanja u vezi s partnerima u sjevernoj Africi radi spašavanja više života na Mediteranu i učinkovitijeg upravljanja migracijskim tokovima. To je dovelo do Zajedničke komunikacije:

²⁹ Deklaracija o izbjeglicama i migrantima iz New Yorka koju je 19. rujna 2016. donijela Opća skupština Ujedinjenih naroda.

³⁰ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Europskom vijeću, Vijeću i Europskoj investicijskoj banci o uspostavi novog Okvira za partnerstvo s trećim zemljama u okviru Europskog migracijskog programa [COM\(2016\) 385 final](#).

„Migracije na središnjoj sredozemnoj ruti – Upravljanje tokovima, spašavanje života”³¹, a potvrdilo je to i Europsko vijeće u Deklaraciji iz Malte³² o rješavanju pitanja središnje sredozemne rute.

Krizni uzajamni fond za Afriku³³ (EUTF Afrika) ključni je alat za ispunjavanje obveza preuzetih u Valletti te je i dalje od najveće važnosti za pristup Okvira za partnerstvo. EUTF Afrika vrijednosti je veće od 2,6 milijardi EUR³⁴ i pokriva regiju Sahel i jezero Čad, Rog Afrike i sjever Afrike, a pristupa temeljnim uzrocima destabilizacije, nezakonitih migracija, prisilnog raseljavanja³⁵ i trgovine ljudima pružanjem potpore stvaranju novih radnih mjesta i gospodarskom razvoju, otpornosti, upravljanju migracijama, kao i stabilnosti i upravljanju.

Osim tih procesa i inicijativa, predloženi Europski plan za vanjska ulaganja³⁶ (EIP) bit će najsnažnije sredstvo EU-a za promicanje ulaganja i stvaranje novih radnih mjesta u Africi te će se njime pridonijeti održivom rastu i izravno uklanjati temeljni uzroci migracije i prisilnog raseljavanja.

Unutar tih postojećih okvira EU predlaže daljnje produbljivanje partnerstva trajnim nastojanjima u skladu s pristupom iz Okvira za partnerstvo, kao i:

i. pristupom regionalnim migracijskim tokovima i povezanim prekograničnim izazovima:

- pružanjem potpore donošenju i internalizaciji regulatornih okvira koji pogoduju zakonitoj migraciji i mobilnosti unutar Afrike,
- rješavanjem pitanja prisilnog raseljavanja i promicanjem međunarodne zaštite na temelju načela podjele odgovornosti, pomažući u očuvanju i jačanju ljudskog kapitala onih koji su prisiljeni napustiti svoje domove, pomažući u osiguranju njihove zaštite i konačno osiguranju razvojnih koristi za raseljene i njihove domaćine,
- unapređenjem suradnje u upravljanju granicama, uključujući putem koncepta integriranog upravljanja granicama,

³¹ Zajednička komunikacija Europskom parlamentu, Europskom vijeću i Vijeću, Migracije na središnjoj sredozemnoj ruti – Upravljanje tokovima, spašavanje života. JOIN(2017) 4.

³² <http://www.consilium.europa.eu/hr/press/press-releases/2017/01/03-malta-declaration/>

³³ Odluka Komisije [C\(2015\) 7293](#) final od 20. listopada 2015.

³⁴ Europski razvojni fond glavni je izvor financiranja, a države članice i ostali donatori obvezali su se dati doprinose. Najavljeno je dodatnih 200 milijuna EUR 2017. za sjevernu Afriku u okviru Kriznog uzajamnog fonda EU-a za Afriku, uz naglasak na prioritet projekata o migracijama povezanih s Libijom.

³⁵ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija, Živjeti dostojanstveno: od ovisnosti o pomoći do samostalnosti, Prisilno raseljavanje i razvoj [COM\(2016\) 234](#).

³⁶ Komisijin prijedlog uredbe o Europskom fondu za održivi razvoj (EFOR) i uspostavljanju jamstva EFOR-a i Jamstvenog fonda EFOR-a, COM(2016) 586; Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskoj središnjoj banci, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru, Odboru regija i Europskoj investicijskoj banci, Jačanje europskih ulaganja za zapošljavanje i rast: prema drugoj fazi Europskog fonda za strateška ulaganja i novom europskom planu za vanjska ulaganja, Bruxelles, 14.9.2016., [COM\(2016\) 581 final](#).

- suradnjom u dovršetku inicijative Global Compacts 2018. i bliskim radom s relevantnim međunarodnim organizacijama;

ii. povećanjem do najveće mjere dividendi zakonite migracije i mobilnosti i njezina potencijala kao pokretača razvoja putem:

- daljnje potpore radu Afričkog instituta za doznake,
- poboljšano znanja, rada i kapaciteta afričke dijasporu kao dionika u razvoju,
- daljnje potpore ulaganjima dijasporu i poduzetništvu u zemljama podrijetla,
- daljnjeg povećanja mobilnosti studenata i istraživača;

iii. poboljšanjem suradnje u području nezakonite migracije:

- potporom provedbi sveobuhvatnih zakonodavnih okvira kojima su obuhvaćeni svi aspekti trgovanja ljudima i krijumčarenja ljudi, u skladu s Konvencijom UN-a protiv organiziranog kriminala i njezinim dopunskim protokolima, uključujući intenziviranjem suradnje u borbi protiv mreža trgovine ljudima i mreža krijumčara ljudi,
- uspostavom odgovarajućih mjera za upravljanje ulaznim, izlaznim i tranzitnim tokovima, među ostalim promicanjem uspostave pouzdanih sustava za registraciju i identifikaciju stanovništva i postupaka kojima se osigurava poštovanje prava migranata i načela zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja,
- sprečavanjem uporabe nezakonitih kanala migracije i odvrćanjem od njihove uporabe te jačanjem suradnje radi olakšavanja povrata i održive reintegracije nezakonitih migranata uz promicanje zakonitih migracija i prilika za mobilnost.

Vodeće inicijative

- **Poduprijeti afričke inicijative o zakonitim migracijama i mobilnosti unutar Afrike**, uključujući potporu izradi Protokola o slobodnom kretanju osoba u Africi i Protokola o posebnim pravima na državljanstvo i iskorjenjivanju pojave osoba bez državljanstva u Africi; poduprijeti programe socijalne zaštite uključujući prenosivost socijalnih prava; mehanizmi za prenosivost i priznavanje vještina i kvalifikacija.
- **Pojačati suradnju Afrike i EU-a u borbi protiv mreža za krijumčarenje i trgovinu**, među ostalim potporom pridruživanju afričkih država Konvenciji UN-a protiv transnacionalnog organiziranog kriminala i njegovih dopunskih protokola i potporom njezinoj provedbi u tim državama.

5.2. Stvaranje većeg broja i boljih radnih mjesta, posebno za mlade

U Programu do 2063. Afrika predviđa promjenu smjera čime bi se ostvario „napredni kontinent, sredstvima i resursima kojima bi poticao svoj vlastiti razvoj i na kojem su gospodarstva strukturno preoblikovana industrijalizacijom, proizvodnjom i dodanom vrijednosti radi stvaranja zajedničkog rasta razvojem privatnog sektora, poduzetništvom i dostojanstvenim radnim mjestima za sve”.

U cilju ostvarivanja te promjene smjera EU prati industrijalizaciju Afrike s konačnim ciljem stvaranja bogatstva otvaranjem većeg broja i boljih radnih mjesta, usmjeravanjem na povećanje produktivnosti rada i kvalitetnih ulaganja u sektoru dodane vrijednosti i radno intenzivnom sektoru, posebno u poljoprivredno-prehrambenom sektoru, uz poštovanje međunarodno ugovorenih prava radnika i dostojnih uvjeta rada te na osnaživanje žena. Istovremeno je ključno osigurati da gospodarska preobrazba u obzir uzme i izazove i prilike klimatskih promjena i ekološke održivosti.

A. Privući odgovorna i održiva ulaganja

Makroekonomska stabilnost, stvaranje regionalnih tržišta, primjerena investicijska klima i raznoliko gospodarstvo dodane vrijednosti ključni su za gospodarski razvoj i otvaranje dostojnih radnih mjesta.

Privatni sektor ima najveći potencijal za stvaranje radnih mjesta pa je stoga ključno privući odgovorna privatna – domaća i strana – ulaganja u Afriku. To zahtijeva razvoj stabilnih i otvorenih financijskih sustava za povećano kreditiranje privatnog sektora i stvaranje pogodne investicijske klime, dok se istovremeno potiče odgovorno ponašanje ulagača uz poštovanje socijalnih i ekoloških standarda te dobro korporativno upravljanje.

Afrička vizija

U Programu do 2063. Afrika teži postati „kontinent na kojem će sloboda ljudi, kapitala, robe i usluga dovesti do znatnih povećanja trgovinske razmjene i ulaganja”. Zbog toga je potrebno promicanje „makroekonomskih politika koje olakšavaju rast, stvaranje radnih mjesta, ulaganja i industrijalizaciju” i „razvoj afričkog privatnog sektora uključivanjem i pogodnom klimom, poticanjem panafričkih poduzeća rastom regionalnih proizvodnih čvorišta i razvijene trgovinske razmjene unutar Afrike”.

Djelovanje EU-a

EU intenzivno radi s afričkim partnerima na razvoju poslovnog okruženja i investicijske klime, unapređenju procesa afričke gospodarske integracije na nacionalnoj, regionalnoj i kontinentalnoj razini, kao i na prikupljanju javnih i privatnih ulaganja na cijelom kontinentu. Poticanje posebice privatnih ulaganja kojima bi se nadopunila oskudna javna sredstva iznimno je važno i temelj je Europskog plana za vanjska ulaganja.

EU predlaže daljnje produblјivanje partnerstva radi:

i. poticanja velikih odgovornih i održivih ulaganja u Africi, posebno u kontekstu predloženog Europskog plana za vanjska ulaganja:

- pružanjem potpore predvidivoj i pogodnoj investicijskoj klimi u Africi za odgovorno i održivo ulaganje, u dijalogu s afričkim zemljama i privatnim sektorom,
- pružanjem potpore osnovnim razvojnim infrastrukturama, posebice u sektorima koji uključuju održivu energiju, vodu, prijevoz, informacijske i komunikacijske tehnologije, okoliš, održivu uporabu prirodnih resursa i plavi rast, socijalnu infrastrukturu, ljudski kapital; to će uključiti ponudu partnerstva s industrijom EU-a, posebno tamo gdje je EU vodeći u svijetu,

- pružanjem potpore afričkim poduzetnicima, malim i srednjim poduzećima te novoosnovanim poduzećima putem posebnih tijela i usluga za potporu lokalnim poduzećima,
- radom s međunarodnim financijskim institucijama i razvojnim bankama kako bi se iskoristili resursi s tržišta kapitala, usmjeravajući se na sektore koji dodaju vrijednost, a imaju najviši potencijal otvaranja održivih radnih mjesta i niskougličnog razvoja, te iskorištavanjem mogućnosti koje nudi zeleno, plavo i kružno gospodarstvo,
- promicanjem društvene odgovornosti poduzeća, društvenog poduzetništva i okvira odgovornog poslovnog ponašanja;

ii. njegovanja europskih i afričkih poslovnih odnosa:

- uspostavom strukturiranog dijaloga s europskim i afričkim privatnim sektorom putem platforme Održivog poslovanja za Afriku (SB4A) u okviru EIP-a, poslovnih foruma i „gospodarskih diplomatskih misija” europskih ulagača u Africi,
- daljnjim jačanjem trgovinskih odnosa EU-a i Afrike, time što će se partnerima osigurati da iskoriste sve prednosti stabilnog i predvidivog okvira koji pružaju sporazumi o gospodarskom partnerstvu (SGP), sporazumi o slobodnoj trgovini i drugi povoljni trgovinski režimi, u kontekstu pojačanog multilateralnog sustava trgovine. Imat će koristi i od revidirane Strategije EU-a za pomoć trgovini;

iii. pružanja potpore afričkoj ambiciji za izgradnju istinskog unutarnjeg afričkog tržišta:

- olakšavanjem trgovine putem održivih carinskih reformi i potpore modernizaciji,
- daljnjim jačanjem „panafričke infrastrukture za kvalitetu (PAQI)”³⁷ s posebnim naglaskom na uvođenje panafričkog sustava normizacije po uzoru na najbolje prakse jedinstvenog tržišta EU-a,
- pružanjem potpore pripremama za kontinentalno područje slobodne trgovine (CFTA).

Vodeće inicijative

- **Stvoriti velika ulaganja EU-a u Africi pomoću predloženog EIP-a**, od kojeg se očekuje da će se do 2020. ostvariti 44 milijarde EUR u ulaganjima, uz potporu strukturiranog dijaloga s europskim i afričkim privatnim sektorom u okviru platforme Održivog poslovanja za Afriku (SB4A). Tražit će se sinergije sa sličnim inicijativama država članica EU-a i na multilateralnoj razini, posebno sa skupinom G20 („Compact with Africa”).
- **Pružiti potporu predvidivoj i pogodnoj investicijskoj klimi u Africi**, posebice prihvaćanjem vodećih načela Afrike i EU-a za donošenje investicijskih politika.
- **Pružiti potporu afričkoj digitalnoj agendi**, usmjeravanjem na provedbu usluga elektroničkog upravljanja, inicijativa i ulaganja kojima se olakšava razvoj poljoprivrednih poduzeća pristupom i korištenjem tržišta, podataka o klimi i okolišu

³⁷ Cilj je panafričke infrastrukture za kvalitetu, službeno predstavljene 2013., jačati razvoj i provedbu afričkih politika o normama, mjerenju, ocjeni sukladnosti i akreditaciji.

te na razvoj otvorenog digitalnog istraživačkog okruženja radi unapređivanja vještina i znanja.

B. Dati energiju Africi

Postizanje univerzalnog pristupa dostupnoj, pouzdanoj, održivoj i modernoj energiji u Africi, uključujući i u ruralnim područjima, još je jedna prilika za stvaranje uključivog razvoja i novih radnih mjesta na oba kontinenta, u skladu s klimatskim izazovima. U zajedničkom je interesu povećati suradnju na temelju zajedničkih vrijednosti prelaska na čistu energiju u čemu je EU primjer i prednjači u svijetu.

Očekuje se da će se potražnja za opskrbom električnom energijom utrostručiti u cijeloj Africi do 2030.³⁸ kako gospodarstva budu rasla, stanovništvo se širilo i urbaniziralo. Danas oko 700 milijuna ljudi, uglavnom u supsaharskoj Africi, nema pristup modernim oblicima energije, a ni postojeće stope elektrifikacije ni godišnji rast BDP-a ne smatraju se dovoljnim za osiguranje univerzalnog pristupa energiji. Istovremeno, bogati autohtoni izvori održive energije u Africi daleko prelaze njezine trenutačne i očekivane potrebe. Ostvarivanje afričkog potencijala ovisi o povećanoj proizvodnji električne energije i energetske učinkovitosti korištenju, boljoj prekograničnoj povezanosti, uključujući s Europom, i odgovarajućem okviru politike za upravljanje energetske sektorom. Samo javnim financiranjem ne bi se mogla osigurati ulaganja potrebna za udovoljavanje toj potražnji.

Afrička vizija

Afrika je odlučna sudjelovati u globalnim nastojanjima na ublažavanju klimatskih promjena te proširenju prostora politike za održivi razvoj na kontinentu i potpori tom prostoru. Ta nastojanja uključuju mjere uspostavljene u afričkim nacionalno utvrđenim doprinosima klimatskim promjenama. U Programu do 2063. Afrika predviđa „iskorištavanje svih afričkih energetske resursa da bi osigurala modernu, učinkovitu, pouzdanu, isplativu, obnovljivu i ekološki prihvatljivu energiju za sva afrička kućanstva, industriju i sve institucije”.

Djelovanje EU-a

EU je partner Africi u području energetike dugi niz godina i predvodi nastojanja u Desetljeću održive energije za sve³⁹, u cilju povećanja proizvodnje i distribucije električne energije povećanjem udjela energije iz obnovljivih izvora i smanjenjem udjela fosilnih goriva u ukupnoj proizvodnji energije.

EU je utvrdio željene ciljeve suradnje u području održive energije sa supsaharskom Afrikom⁴⁰, ujedno pridonoseći i ciljevima COP21: do 2020. EU će podupirati uspostavljanje pristupa održivoj energiji za 30 milijuna ljudi, isporučivanje 5 GW

³⁸ IRENA, 2015.

³⁹ Opća skupština Ujedinjenih naroda 2012. je razdoblje 2014.–2024. proglasila Desetljećem održive energije za sve.

⁴⁰ EU predviđa više od 2,7 milijarde EUR za razdoblje 2014.–2020.

kapaciteta proizvodnje energije iz obnovljivih izvora i uštedu od 11 milijuna tona CO2 godišnje, kao potporu afričkoj inicijativi za energiju iz obnovljivih izvora (AREI).

U slučaju sjevera Afrike partnerstvo u području energije nastavlja se razvijati na regionalnoj razini u okviru Unije za Mediteran. Na bilateralnoj razini EU surađuje sa zemljama sjeverne Afrike na širokom portfelju programa financijske i tehničke pomoći i, u konkretnom slučaju glavnog dobavljača energije poput Alžira, putem Strateškog partnerstva o energiji.

EU predlaže daljnje produblјivanje partnerstva poticanjem nastojanja usmjerenih na:

i. poticanje javnih i privatnih ulaganja u energiju iz obnovljivih izvora u Africi, posebno u kontekstu predloženog EIP-a:

- olakšavanjem javno-privatne suradnje putem platforme na visokoj razini za izgradnju snažnoga gospodarskog razloga za ubrzana ulaganja privatnog sektora u Africi,
- preuzimanjem katalitičke uloge pomažući afričkim vladama da poboljšaju pogodno okruženje za energetske sektor. Na temelju svojih sveobuhvatnih okvira politike o energiji i klimi, uključujući i najnoviji paket čiste energije za sve Europljane⁴¹, EU može, kao relevantno, sa svojim afričkim partnerima podijeliti bogatstvo jedinstvenih iskustava, znanja i najbolje prakse u analizi politike i regulaciji radi poticanja proizvodnje održive energije i modernizacije energetske sustava i, prema potrebi, regionalne tržišne integracije,
- pružanjem pomoći u regionalnoj integraciji energetske tržišta u Africi usklađivanjem propisa o električnoj energiji,
- promicanjem prekograničnih poveznica, uključujući s Europom, radi osiguranja pouzdane i cjenovno dostupne opskrbe energijom;

ii. produblјivanje strateških saveza i suradnje:

- pojačavanjem dijaloga i koordinacije u okviru partnerstva za energiju Afrike i EU-a, s državama članicama EU-a putem Inicijative za energiju EU-a (EUEI) i s glavnim partnerima i inicijativama poput G20, G7, SE4All i USAID Power Africa radi poticanja suradnje,
- partnerstvom s lokalnim tijelima vlasti u prelasku odozdo prema gore na globalno niskougljično i klimatski otporno gospodarstvo i društvo, među ostalim putem inicijativa poput Globalnog sporazuma gradonačelnika (koji se nadovezuje na uspješni EU-ov sporazum gradonačelnika) i daljnjeg proširenja sastavnica projekta Regional Africa,
- unapređenjem suradnje istraživača i inovatora u okviru političkog dijaloga na visokoj razini između EU-a i Afrike o znanosti, tehnologiji i inovacijama.

Vodeće inicijative

- **Dati doprinos EU-a AREI-u i doseći kapacitet proizvodnje energije iz obnovljivih izvora od 5 GW do 2020., uz istovremeno osiguranje pristupa**

⁴¹ [COM\(2016\) 860 final.](#)

održivoj energiji za 30 milijuna ljudi u Africi i uštedu 11 milijuna tona CO2 godišnje.

- **Pokrenuti novu inicijativu za olakšanje javno-privatne suradnje EU-a i Afrike u većim ulaganjima u afrički održivi energetski sektor putem Platforme na visokoj razini** radi unapređenja investicijske klime i uklanjanja rizika za privatna ulaganja, lakše razmjene znanja o inovativnim poslovnim i financijskim modelima i najbolje prakse u korištenju javnog financiranja.
- **Pokrenuti novo partnerstvo EU-a i Afrike za istraživanje i inovacije o klimatskim promjenama i održivoj energiji** usmjeravajući se na provedbu⁴² kao i na izgradnju kapaciteta u energetske učinkovitosti i obnovljivim izvorima i klimatskim uslugama.

C. Transformirati afričku poljoprivredu i poljoprivredna poduzeća te njezino plavo gospodarstvo, uključujući ribarstvo

Poljoprivreda, uključujući stočarstvo, ribarstvo i akvakulturu od ključne su važnosti za Afriku. Glavni je izvor dohotka za gotovo 90 % ruralnog stanovništva kontinenta i prema procjenama osigurava sredstva samoopskrbe za 75 % radne snage, od koje su polovina žene. Produktivnost je i dalje niska i temelji se na samoopskrbenoj poljoprivredi malih razmjera i malom ribarstvu. Nedostatak kapitala, neodrživo upravljanje resursima, pitanja vlasništva nad zemljom i nesigurnost pomorstva glavne su prepreke koje sprječavaju potreban rast. Afrika gubi nekoliko milijardi eura zbog prekomjernog izlova ribljeg fonda i upravljanja ribarstvom ispod optimalnog. Nadalje, utjecaji klimatskih promjena – trenutačni i očekivani – dodatni su pritisak na sektore.

Oslobađanje potencijala sektora proizvodnje hrane čini se jednim od najučinkovitijih načina za rješavanje pitanja sigurnosti hrane, stvaranja novih radnih mjesta i prilika za stvaranje dohotka, te osnaživanje stotina milijuna Afrikanaca, posebno mladih.

Afrička vizija

U Programu do 2063. Afrika predviđa „transformaciju, rast i industrijalizaciju gospodarstava među ostalim dodanom vrijednošću prirodnih resursa, planova produktivnosti i regionalnih lanaca vrijednosti” uz istovremeno promicanje „provedbe industrijskih politika na svim razinama, uz naglasak na MMSP-ove⁴³ i poljoprivredna poduzeća” te „strategija za rast afričkog plavog/oceanskog i zelenog gospodarstva”⁴⁴.

⁴² U skladu s COM(2016) 763.

⁴³ mikro, mala i srednja poduzeća

⁴⁴ Transformacija afričke poljoprivrede utemeljena je u Sveobuhvatnom programu za razvoj afričke poljoprivrede (CAADP). Deklaracija iz Malaboa o ubrzanom poljoprivrednom rastu i transformaciji za zajednički napredak i bolje živote koju je Afrička unija donijela 2014. pruža dodatni poticaj CAADP-u i daje smjernice za razvoj poljoprivrede na tom kontinentu za sljedećih 10 godina.

Djelovanje EU-a

EU je jedan od glavnih partnera Afrike za razvoj poljoprivrede i plavoga gospodarstva⁴⁵. Cilj je njegova djelovanja povećati ulogu odgovornih lanaca vrijednosti u programima ruralnog i pomorskog razvoja te pojačati popratni regulatorni i politički okvir, uz istovremeno upravljanje dragocjenim resursima poput vode i zemlje na održiv način.

EU namjerava dodatno produbiti partnerstvo poticanjem nastojanja usmjerenih na:

i. poticanje razvoja odgovornog i održivog lanca vrijednosti:

- olakšavanjem ulaganja u privatnom sektoru uz poljoprivredno-prehrambene lance vrijednosti, na temelju inicijativa poput Instrumenta financiranja poljoprivrede (AgriFI), predloženog EIP-a i smjernica FAO-OECD-a za odgovorne poljoprivredne lance opskrbe,
- pomaganjem Africi da iskoristi tržišne mogućnosti za afričku proizvodnju hrane. SGP-i nude velike mogućnosti, uključujući slobodan pristup EU-u, fleksibilna pravila za nabavljanje inputa, dijalog i suradnju u poljoprivredi i provedbene planove SGP-a. Za najnerazvijenije zemlje bez SGP-a, slobodan pristup tržištu osiguran je putem inicijative „Sve osim oružja”. EU će nastaviti podupirati razvoj kapaciteta Afrike za usklađivanje sa standardima sigurnosti i kvalitete, uključujući o sanitarnim i fitosanitarnim pitanjima,
- povećanjem održive produktivnosti afričkog ribarskog sektora proširenjem, prema potrebi, mreže Sporazuma o partnerstvu za održivo ribarstvo između zemalja EU-a i Afrike i unapređenjem kapaciteta afričkih partnera u upravljanju održivim ribarstvom i borbi protiv nezakonitog, neprijavljenog i nereguliranog ribolova (NNN) suradnjom i dijalogom prema Uredbi EU-a o NNN ribolovu⁴⁶,
- promicanjem provedbe klimatske politike u afričkoj poljoprivredi kako je utvrđeno u Nacionalno utvrđenim doprinosima afričkih zemalja,
- promicanjem djelotvorne integracije prilagodbe na klimatske promjene, očuvanja biološke raznolikosti te obnavljanja i smanjenja rizika od katastrofa u afričkim poljoprivrednim politikama, uključujući obnavljanjem ekosustava i prirodnih rješenja;

ii. unapređenje vještina, inovacija i zajedničkih istraživanja:

- jačanjem mobilizacije europske i afričke stručne pomoći u istraživanju i inovacijama, posebno jačanjem provedbe plana Afrike i EU-a o sigurnosti opskrbe hranom i ishrane te održivoj poljoprivredi (FNSSA)⁴⁷, budućeg Partnerstva za istraživanje i

⁴⁵ EU predviđa više od 4,2 milijarde EUR za razdoblje 2014.–2020. za potporu djelovanjima povezanima sa sigurnosti opskrbe hrane i ishrane te održivom poljoprivredom i održivim ribarstvom u Africi.

⁴⁶ [Uredba \(EZ\) br. 1005/2008 – Sustav EU-a za sprečavanje nezakonitog, neprijavljenog i nereguliranog ribolova, odvratanje od njega i njegovo zaustavljanje](#)

⁴⁷ [Plan za zajednički financirano Partnerstvo EU-a i Afrike za istraživanje i razvoj u pogledu opskrbe hranom i ishrane te održive poljoprivrede](#). Adis Abeba, 4. – 5. travnja 2016.

inovacije u mediteranskom području (PRIMA) i Sveatlantskog saveza za istraživanje oceana i inovacije,

- unapređenjem strukovnog osposobljavanja i obrazovanja u poljoprivredi i poljoprivredno-prehrambenim poduzetničkim aktivnostima, na temelju prethodne i trenutačne potpore organizacijama poljoprivrednika,
- poboljšanjem potpore pristupu financiranju, pristupu povezivanju za male poljoprivrednike i korištenju digitalnih usluga e-poljoprivrede radi poticanja produktivnosti i dohotka.

Vodeće inicijative

- **Poticati razvoj lanca vrijednosti omogućavanjem odgovornih ulaganja za održiva poljoprivredna poduzeća i plavo gospodarstvo**, pomoću niza instrumenata uključujući AgriFI i predloženi Europski plan za vanjska ulaganja.
- **Stvarati ulaganja EU-a i Afrike radi potpore istraživanju i inovacijama** u poljoprivredi putem Partnerstva za istraživanje i inovacije EU-a i Afrike o FNSSA i povećati razvoj novih tehnologija u lokalnim zajednicama za povećanje dohotka od poljoprivrede i poboljšanu ishranu.
- **Proširiti, prema potrebi, mreže sporazuma o partnerstvu za održivo ribarstvo između EU-a i afričkih zemalja.**

D. Unaprijediti znanja i vještine

Unatoč tome što je sudjelovanje u obrazovanju u većini afričkih zemalja znatno povećano tijekom posljednjih desetljeća, i dalje više od 20 % afričke djece, posebno djevojčica, ne završava osnovno obrazovanje; oko 50 % njih nema pristup srednjoškolskom obrazovanju, a samo 7 % pristupa tercijarnom obrazovanju. Trenutačne razine osnovnog učenja, koje je mladim ljudima potrebno da bi nastavili svoje obrazovanje kroz strukovno obrazovanje i osposobljavanje (SOO) te visoko obrazovanje, i dalje su vrlo niske. Mnogi mladi koji uspiju završiti osnovnoškolsku i srednjoškolsku razinu obrazovanja odlaze bez znanja i vještina koje su im potrebne za daljnje učenje te kako bi bili aktivni, odgovorni i produktivni građani.

Postoji nesrazmjer između vještina koje mladi dobiju SOO-om i visokim obrazovanjem i onih koje su im potrebne za radni život. Sustavi obrazovanja i SOO-a trebaju biti relevantniji potrebama tržišta rada, uže povezani s društvenim i industrijskim razvojem, inovativniji i kvalitetniji. Budući da mnogi mladi rade u neformalnom sektoru ili trebaju stvoriti vlastiti život, od ključne je važnosti da imaju pristup poduzetničkom obrazovanju i osposobljavanju te uslugama poslovne podrške kako bi se mogli integrirati u formalni sektor.

Bolje povezivanje obrazovanja, inovacija i istraživanja povećat će doprinos obrazovanja za radna mjesta i održivi razvoj, posebno u područjima učenja na daljinu i otvorenog učenja.

Afrička vizija

U Programu do 2063. Afrika predviđa „ubrzati revoluciju obrazovanja i vještina te aktivno promicati znanost, tehnologiju, istraživanja i inovacije za izgradnju znanja, ljudskoga kapitala, sposobnosti i vještina potrebnih za pokretanje inovacija”.

Djelovanje EU-a

EU je dugogodišnji partner Africi u području obrazovanja, od ranog djetinjstva i osnovnog obrazovanja do visokog obrazovanja, uključujući SOO i poduzetničko učenje⁴⁸ kao i u istraživanju i inovacijama.

EU promiče jednake mogućnosti, smanjene nejednakosti i veću zapošljivost, uz socijalnu koheziju, jednakost, raznolikost, uključivost i uklanjanje rodnih razlika.

EU predlaže daljnje produbljivanje partnerstva poticanjem nastojanja usmjerenih na:

i. pružanje potpore kvalitetnom obrazovanju na svim razinama:

- povećanjem zajedničkih nastojanja na olakšanju pristupa osnovnom i srednjoškolskom obrazovanju te njihovu završetku za svu djecu, posebno djevojčice, putem bilateralnih programa i Globalnog partnerstva za obrazovanje,
- pristupom rodnim pitanjima i obrazovanju, uključujući rodno zasnovano nasilje, prema Inicijativi za rodnu jednakost EU-a,
- daljnjim poticanjem sudjelovanja afričkih zemalja u programu Erasmus+, povećanjem mobilnosti nastavnog osoblja i studenata te akademske suradnje, čime se unapređuju vještine studenata te kvaliteta i relevantnost obrazovanja,
- daljnjom potporom regionalnoj mobilnosti i većom potporom usklađivanju visokog obrazovanja putem prekograničnih programa, priznavanjem kvalifikacija, boljim osiguranjem kvalitete, inovacijama i unaprijeđenim „projektom Tuning”;

ii. proširenje potpore za strukovno obrazovanje i osposobljavanje te poduzetništvo:

- pokretanjem instrumenta EU-a za strukovno obrazovanje i osposobljavanje kojim će se osigurati visoka razina stručne pomoći nacionalnim dionicima radi potpore prijelaznim procesima prema sustavima SOO-a koji su više pokretani potražnjom te prilagođeni potrebama i mogućnostima tržišta rada,
- podupiranjem mobilnosti i izgradnje kapaciteta u visokom obrazovanju putem Erasmusa+ i razvojem pilot projekata radi proširenja programa mobilnosti SOO-a u okviru Erasmusa + na Afriku,
- pružanjem potpore projektima izgradnje kapaciteta promicanjem aktivnog sudjelovanja mladih u društvu i gospodarstvu, ponajprije unapređenjem neformalnog učenja i jačanjem sinergija između obrazovnih sustava i tržišta rada,
- pružanjem potpore razvoju digitalnih vještina i pismenosti te korištenju digitalnih tehnologija i usluga u pružanju naprednog, uključivog i visoko kvalitetnog

⁴⁸ U trenutačnom programu (2014. – 2020.) EU podupire bilateralne obrazovne programe i programe SOO-a u Africi s otprilike 1,34 milijarde EUR. U istom razdoblju EU podupire i obrazovanje putem globalnih inicijativa poput Globalnog partnerstva za obrazovanje (GPO) s 375 milijuna EUR.

obrazovanja. To također znači i pružanje potpore sposobnosti i vještinama poduzetnika, uključujući žene, za korištenje digitalnom tehnologijom radi unapređenja poslovanja;

iii. intenziviranje suradnje Afrike i EU-a u području istraživanja:

- unapređenjem suradnje između istraživača i inovatora iz Afrike i Europe, uključujući putem sve većih mogućnosti profesionalnog razvoja za istraživače u okviru aktivnosti Marie Skłodowska-Curie i drugih vrsta projekata u okviru programa Obzor 2020.,
- pružanjem potpore izgradnji istraživačkih kapaciteta u Africi putem programa poput programa Afričke unije za dodjelu bespovratnih sredstava u području istraživanja,
- pružanjem potpore otvorenom okruženju za digitalna istraživanja za sveučilišta i istraživačke organizacije u Africi.

Vodeće inicijative

- **Pokrenuti instrument za mlade Afrike proširenjem obuhvata programa Erasmus+ u tri odvojene inicijative:**
 - A. Program „Osnaživanje mladih” za razvoj kapaciteta organizacija mladih i promicanje mobilnosti među mladima i mladim poduzetnicima u Africi i Europi.
 - B. Pilot projekt o mobilnosti u okviru SOO-a.
 - C. Jačati afričko poglavlje Saveza studenata i polaznika programa Erasmus+.
- **Uspostaviti instrument EU-a za SOO radi jačanja relevantnosti SOO-a za tržište rada i promicanja uključivanja ranjivih skupina.**